

nie musisz stawać na głowie
żeby zobaczyć, że tu łamie się prawa człowieka

PRAWA CZŁOWIEKA A ROZWÓJ

HUMAN RIGHTS BASED APPROACH TO DEVELOPMENT

„Nie będziemy cieszyć się rozwojem nie zapewniając bezpieczeństwa,
nie będziemy cieszyć się wolnością bez zapewnienia rozwoju
i nie będziemy się cieszyć żadną z tych wartości bez poszanowania
praw człowieka. O ile nie będziemy działać na rzecz tych spraw,
nie osiągniemy sukcesu.”

Kofi Annan, raport „Langer Freedom” z marca 2005

Woda

Dostęp do wody pitnej to podstawowe prawo każdego człowieka. Posiadanie dostępu do czystej wody pozwala nie tylko zaspokoić pragnienie, lecz także wpływa korzystnie na wiele innych dziedzin życia takich jak zdrowie czy edukacja. Gdy dzieci nie muszą przez wiele godzin dziennie pomagać swoim rodzinom w dostarczaniu wody do gospodarstwa, wówczas zostaje im dużo więcej czasu na naukę. Kobiety natomiast mogą wykorzystać wolny czas na uprawę przydomowych ogródków, dzięki którym mogą wyżywić swoje rodziny.

Edukacja

Uchwalona w 1948 Powszechna Deklaracja Praw Człowieka uznała edukację za podstawowe prawo człowieka. Dzieci, które chodzą do szkoły nie tylko szybciej się rozwijają i zdobywają wiedzę o świecie, ale także mają szansę zapewnić sobie lepszą przyszłość. Możliwość nauki pozwala na wyjście z ubóstwa oraz podwyższenie poziomu życia.

Fundacja Rozwoju Świętochłowic koncentruje się na wszelkiego rodzaju działaniach wspomagających rozwój miasta oraz organizacji pozarządowych w nim działających. Swojej aktywności nie ogranicza terytorialnie angażując się również w projekty regionalne i ponadlokalne realizowane na terenie innych województw – w ten sposób aktywnie przyczyniając się do promocji Świętochłowic w różnych miejscach kraju. Coraz więcej swych doświadczeń Fundacja Rozwoju Świętochłowic eksportuje także poza granice Polski. Dotyczy to głównie projektów związanych z rynkiem pracy, rozwojem wolontariatu oraz przedsiębiorczością społeczną.

Celem Fundacji jest przyczynianie się do społecznego, ekonomicznego i gospodarczego rozwoju lokalnego i regionalnego, w szczególności Świętochłowic i okolic. Misją Fundacji jest kształtowanie umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim, wzmacnianie identyfikacji kulturowej mieszkańców z ich miastem – „małą ojczyzną”, zwiększanie potencjału rozwojowego miasta i jego mieszkańców. Cele działania realizowane są poprzez: promowanie aktywnych postaw i wyrównywanie szans rozwoju, budowanie przychylnej atmosfery dla pracy na rzecz rozwoju miasta i regionu, prowadzenie działalności edukacyjnej (w tym szkoleń, konferencji i in.), współpracę z organizacjami pozarządowymi, samorządami lokalnymi i innymi podmiotami mającymi na celu poprawę sytuacji na Śląsku.

Organizacja została założona w 2004 roku, jednak aktywną działalność rozpoczęła w roku następnym. Do chwili obecnej Fundacja zrealizowała bądź nadal realizuje ponad 12 dużych projektów – samodzielnie lub we współpracy z innymi organizacjami.

Poprzez uczestnictwo w projekcie edukacyjnym GREAT Fundacja Rozwoju Świętochłowic planuje upowszechnić ideę wolontariatu (również misyjnego) wśród młodych mieszkańców miasta i regionu jako nie tylko formy zdobycia doświadczenia zawodowego, ale przede wszystkim pomocy innym ludziom. Tym samym praktycznie realizuje hasło „Myśl globalnie – działaj lokalnie”. Jak wiele różnych obliczy może przybierać wolontariat doskonale wiedzą wszyscy Ci, którzy zaangażowani są w działania na rzecz innych. Nie ma jedynej słusznej ścieżki i recepty na pomoc drugiemu człowiekowi. Wolontariusze mogą angażować się w działania i inicjatywy podejmowane przez różne podmioty, w tym organizacje pozarządowe czy instytucje publiczne. Formuła wolontariatu jest więc bardzo pojemna: pozwala pomagać praktycznie wszystkim, w wachlarz dziedzin, w których angażować się mogą wolontariusze, jest niezwykle szeroki. Kampania społeczna, która prowadzona będzie w ramach GREAT przez Fundację Rozwoju Świętochłowic ma na celu uwrażliwienie społeczne młodzieży na problemy ludzi w krajach Trzeciego Świata i przekonanie ich, że mogą również wpłynąć swoim zaangażowaniem i swoją pracą na poprawę ich losu. Podczas organizowanych prelekcji i spotkań w szkołach, zostanie przybliżona problematyka wolontariatu wśród młodzieży, która także zostanie zaproszona do wspólnego działania na rzecz rozwiązywania różnych problemów społecznych. Całość kampanii pomyślana jest w taki sposób, że treści związane z wolontariatem (również misyjnym) mogły docierać do młodych ludzi wieloma różnymi kanałami. Zastosowanie takiego podejścia pozwoli na maksymalnie szerokie dotarcie do wielu różnych środowisk i grup młodzieży, a tym samym osiągnięcie lepszego efektu w postaci zwiększenia świadomości społecznej dot. problemów globalnych.

Jeżeli chcesz zaproponować nam współpracę, zasygnalizować problemy do rozwiązania – prosimy o kontakt pod adresem frs@swietochlowice.org.pl
Zapraszamy na naszą stronę: www.swietochlowice.org.pl

Przy realizacji projektu GREAT Polska Akcja Humanitarna korzysta z finansowego wsparcia Unii Europejskiej. Za treść tej publikacji jest odpowiedzialna wyłącznie Polska Akcja Humanitarna i w żadnym wypadku nie może być ona postrzegana jako odzwierciedlenie stanowiska Unii Europejskiej.
www.ubostwo.pl/prawaczlowieka

Czym są prawa człowieka?

Prawa człowieka mają swoje źródło w koncepcji moralnej, której głównym założeniem jest to, że każdy z nas ma pewne prawa poprzez sam fakt bycia człowiekiem. Odwołują się one do pojęcia godności ludzkiej. W pewnym sensie definiują więc co to znaczy być człowiekiem.

Prawa człowieka pod ochroną

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, przyjęta w 1948 r., jest katalogiem fundamentalnych praw człowieka, a jej przesłaniem jest przekonanie, że każdy ma prawo do tych rzeczy, które są niezbędne do życia. Do praw takich należy prawo do wody, schronienia, odzieży, mieszkania, rodziny. Państwo pełni rolę instytucji, której zadaniem jest ochrona tych praw.

Pamiętaj, że prawa człowieka są:

- **Powszechne i przyrodzone** - przysługują każdemu, od chwili urodzenia;
- **Niezbywalne** - nie można się ich zrzec;
- **Nienaruszalne** - nie wolno ich łamać;
- **Współzależne** - realizacja jednego jest zależna od poszanowania pozostałych.

Ubóstwo i prawa człowieka

Życie w ubóstwie niewiele ma wspólnego z godnością. Każdego dnia miliony osób na świecie odczuwają brak podstawowych dóbr, takich jak żywność, woda czy schronienie. Egzystencja staje się wtedy walką o przetrwanie, a ludzie którzy znaleźli się w takiej sytuacji nie mają żadnych możliwości, by realizować swoje potrzeby wynikające z faktu bycia człowiekiem.

Głównym zamiarem działań na rzecz rozwoju jest zapewnienie szeregu podstawowych wolności, od zaspokojenia najprostszych potrzeb fizjologicznych i zdrowotnych po dostęp do edukacji czy zapewnienie sprawiedliwości. Amartya Sen, laureat Pokojowej Nagrody Nobla uważa że, ubóstwo wynika z ograniczenia życiowych możliwości, dostępnych danemu człowiekowi. Dlatego też celem walki z ubóstwem nie jest wyłącznie podniesienie dochodów wybranej społeczności, ale to, aby dana społeczność mogła w pełni korzystać z przysługujących jej praw.

Kraje globalnej północy i globalnego południa

O ubóstwie najczęściej mówi się w kontekście zależności między Globalną Północą i Globalnym Południem.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej, Stany Zjednoczone oraz kraje wysoko uprzemysłowione, takie jak Kanada czy Japonia, nazywane są krajami Globalnej Północy. Pozostałe, zajmujące większą częśći kuli ziemskiej, dotychczas nazywane krajami Trzeciego Świata lub państwami rozwijającymi się, coraz częściej określa się mianem krajów Globalnego Południa (termin ten został uznany za mniej wartościujący). Granica, która wyznacza podział między Północą i Południem w sensie globalnym nie ma więc wiele wspólnego z geografią, a kluczem do jej zrozumienia jest pojęcie rozwoju.

Prawo do rozwoju

W 1986 roku ONZ proklamowało Deklarację Prawa do Rozwoju, która w artykule pierwszym opisuje rozwój jako nienaruszalne prawo człowieka, na mocy którego każda osoba i wszystkie ludy są uprawnione do uczestnictwa, przyczyniania się i korzystania z rozwoju gospodarczego, społecznego, kulturalnego i politycznego, w którym wszystkie prawa człowieka będą w pełni respektowane

Przyjęcie prawa do rozwoju miało przełomowe znaczenie dla rozumienia pomocy rozwojowej. Konsekwencją prawa do rozwoju jest bowiem fakt, że kraje najuboższe mają prawo do pomocy ze strony krajów bogatszych, a kraje bogate mają obowiązek udzielania wsparcia krajom biedniejszym w redukcji ubóstwa. W ten sposób pomoc rozwojowa przestała być jedynie oznaką dobrej woli państw bogatych, ale stała się ich zobowiązaniem na arenie międzynarodowej. Co więcej pomoc świadczona uboższym nie może być podporządkowana interesom politycznym czy gospodarczym krajów Północy (co niestety nazbyt często ma miejsce w praktyce), gdyż jej celem jest w pierwszej kolejności wypełnienie obowiązku w stosunku do ludzi ubogich w krajach globalnego Południa. Istotą praw człowieka jest bowiem fakt, że z praw jednej strony wynikają konkretne zobowiązania dla drugiej.

Perspektywa Praw Człowieka we Współpracy Rozwojowej

Ramy prawne zobowiązań w kwestii praw człowieka, dotyczące pomocy rozwojowej, stały się przedmiotem rosnącego międzynarodowego konsensusu, znanego jako „Perspektywa Praw Człowieka We Współpracy Rozwojowej” (ang.: Human Rights Based Approach to Development - HRBA). Koncepcja ta uznaje, że korzystanie z praw człowieka musi być zarówno środkiem jak i celem rozwoju.

Gdy zatem mówimy o prawie do czystej wody pitnej staje się ono nie tylko samym celem naszych działań, ale także środkiem umożliwiającym realizację innych praw człowieka, takich jak np. prawo do edukacji. Wybudowanie ujęcia wody czy studni oznacza bowiem najczęściej, że dzieci zostają zwolnione ze swojego głównego obowiązku, jakim jest noszenie wody, a dzięki temu mają czas na naukę. Zapewnienie jednego z praw wpływa na realizację drugiego.

Perspektywę praw człowieka w rozwoju charakteryzuje pięć zasad:

1. Akceptacji dla praw człowieka zawartych w dokumentach prawa międzynarodowego
2. Zapewnienie wszystkim ludziom możliwości decydowania o swoim życiu
3. Jasne i dostępne „reguły gry” dla wszystkich obywateli.
4. Brak dyskryminacji oraz objęcie szczególną troską najbardziej potrzebujących.
5. Odpowiedzialność rządzących wobec poszkodowanych.

Milenijne Cele Rozwoju w kontekście Praw Człowieka

Obecna dekada mija pod hasłem Milenijnych Celów Rozwoju (Millenium Development Goals – MDGs), ogłoszonych przez ONZ w 2000 roku. Kraje Globalnej Północy zobowiązały się wówczas do realizacji najważniejszych postanowień, ujętych w ośmiu punktach:

Wyeliminować skrajne ubóstwo i głód (w tym do 2015 roku zmniejszyć o połowę liczbę ludzi, których dochód nie przekracza 1 dolara dziennie oraz liczbę ludzi, którzy cierpią głód)

1,4 miliarda ludzi codziennie stara się przeżyć za mniej niż 1,25 dolara.

Zapewnić powszechne nauczanie na poziomie podstawowym (w tym zapewnić wszystkim chłopcom i dziewczętom możliwość ukończenia pełnego cyklu nauki na poziomie podstawowym)

72 miliony dzieci nie ma dostępu do podstawowej edukacji, większość z nich to dziewczynki

Promować równość płci i awans społeczny kobiet (w tym wyeliminować nierówny dostęp płci do pierwszego i drugiego szczebla edukacyjnego do 2005 roku, a na wszystkich szczeblach do 2015 roku)

Dwie trzecie ludzi żyjących w skrajnym ubóstwie to kobiety.

Ograniczyć umieralność dzieci

Co 5 sekund umiera jedno dziecko z powodu głodu lub chorób z nim związanych.

Poprawić opiekę zdrowotną nad matkami

Co minutę umiera kobieta z powodu braku opieki medycznej podczas ciąży i porodu.

Ograniczyć rozprzestrzenianie się malarii HIV/AIDS, i innych chorób zakaźnych

Zapewnić ochronę środowiska naturalnego (w tym uwzględnić zasady zrównoważonego rozwoju w krajowych strategiach i programach; stosować metody hamujące zubożenie zasobów środowiska naturalnego; do 2015 roku zmniejszyć o połowę liczbę ludzi pozbawionych stałego dostępu do czystej pitnej wody ; do 2020 roku osiągnąć znaczącą poprawę warunków życia przynajmniej 100 milionów mieszkańców slumsów).

Co godzinę 300 osób umiera z powodu z powodu AIDS.

Postępujące zmiany klimatu i katastrofy naturalne z nimi związane są przyczyną śmierci wielu tysięcy osób.

Stworzyć globalne porozumienie na rzecz rozwoju

